

Çarşamba 27 May 2026

15:30 – 17:00 AFEM Seansı “İklim Değişikliği ve Enerji öncelikleri”

AFEM toplantısının bu seansında **Avrupa kimya sanayisinin rekabetçiliği** üzerinde giderek artan baskılar ve bu kapsamda **Avrupa Birliği Emisyon Ticaret Sistemi (ETS)** uygulamalarının sektöre etkileri kapsamlı şekilde ele alınmıştır. Toplantının temel amacı, Avrupa Rekabetçilik Konseyi ve ilgili Komisyon üyeleriyle gerçekleştirilecek görüşme öncesinde sektörün ortak mesajlarını netleştirmek ve ülkeler arasındaki görüş birliğini güçlendirmektir.

Katılımcılar,

- **Mevcut ETS sisteminin karbon fiyatlandırması,**
- **Ücretsiz tahsisatlar,**
- **Dolaylı karbon maliyetleri ve**
- **Enerji fiyatları**

bakımından sanayi üzerinde ciddi baskılar oluşturduğunu vurgulamıştır.

Özellikle enerji maliyetlerinin Avrupa kimya sanayisinin rekabet gücünü zayıflatan temel unsur olduğu belirtilmiştir.

Toplantıda öne çıkan bir diğer husus,

ETS kapsamında uygulanan dolaylı maliyet tazmin mekanizmalarının üye ülkeler arasında oldukça farklı seviyelerde uygulanmasıdır. Bu durumun Avrupa iç pazarında rekabet bozukluklarına yol açtığı ve çözümün ulusal bütçeler yerine AB düzeyinde finanse edilen ortak bir mekanizma oluşturulması olduğu ifade edilmiştir.

Ayrıca

- **ETS benchmark (kıyas değeri) revizyonları,**
- **Yakıt-ısı-elektrik değiştirilebilirliği (Fuel-Heat-Electricity Interchangeability),**
- **Piyasa İstikrar Rezervi (MSR),**
- **Lineer Azaltım Faktörü (LRF) ve**
- **Uluslararası karbon kredilerinin sisteme entegrasyonu**

Gibi konular detaylı olarak değerlendirilmiştir.

Toplantının sonunda, sektör temsilcilerinin ulusal hükümetlerle daha yoğun temas kurması, ortak mesajların güçlendirilmesi ve ETS reform sürecinde koordineli hareket edilmesi gerektiği konusunda görüş birliği oluşmuştur.

1. Toplantının Amacı ve Arka Planı

Toplantıya **Türkiye, Belçika, Avusturya, Polonya, Yunanistan, Macaristan, Çekya, Norveç, Portekiz** ve **İtalya** başta olmak üzere çeşitli Avrupa ülkelerinin kimya sanayi temsilcileri katılmıştır.

Katılımcılar, Avrupa Rekabetçilik Konseyi ile yapılacak toplantı öncesinde aşağıdaki konularda ortak pozisyon belirlemeyi amaçlamıştır:

- Avrupa sanayisinin rekabetçiliği,
- Industrial Accelerator Act (Endüstriyel Hızlandırıcı Kanunu),
- ETS reform süreci,

Sayfa 1 / 15

- Enerji maliyetleri,
- Kimya sektörünün dönüşüm süreci,
- Karbonsuzlaşma yatırımları.

Katılımcılar, sektörün karar vericilere doğrudan görüşlerini aktarabilmesi açısından bu dönemin kritik önem taşıdığını vurgulamıştır.

2. Avrupa Kimya Sanayisinin Karşılaştığı Temel Sorunlar

2.1. Enerji Maliyetleri

Toplantıda **enerji maliyetlerinin Avrupa sanayisinin rekabet gücü üzerindeki en önemli baskı unsuru olduğu ifade edilmiştir.**

Katılımcılar;

- **Elektrifikasyon planlarının yetersiz ilerlediğini,**
- **Elektrik şebekesi yatırımlarının geciktiğini,**
- **Avrupa Komisyonu'nun enerji politikalarında yeterince hızlı hareket etmediğini,**

belirtmiştir.

Özellikle enerji politikalarının sanayi politikalarından bağımsız yürütülmesinin önemli bir sorun olduğu değerlendirilmiştir.

2.2 Karbon Fiyatı ve Karbon Maliyeti Ayrımı

Toplantıda sıkça vurgulanan konulardan biri "**karbon fiyatı**" ile "**karbon maliyeti**" arasındaki fark olmuştur.

Katılımcılar;

- **Yüksek karbon fiyatlarının inovasyonu teşvik edebileceğini,**
- **Ancak ücretsiz tahsisatlar ve tazmin mekanizmaları sayesinde sanayi üzerindeki karbon maliyetinin düşük tutulması gerektiğini,**

savunmuştur.

Antwerp Deklarasyonu sonrasında kamuoyunda sektörün ETS'nin kaldırılmasını istediği yönünde yanlış bir algı oluştuğu belirtilmiştir.

Katılımcılara göre sektörün talebi:

ETS'nin kaldırılması değil, sanayi üzerindeki karbon maliyetinin yönetilebilir seviyede tutulmasıdır.

2.3 Sektörler Arası Görüş Ayrılıkları

Toplantıda çelik, çimento, enerji ve kimya sektörleri arasında ETS konusunda farklı görüşlerin oluştuğu ifade edilmiştir.

Örneğin;

- Bazı çelik üreticileri yüksek karbon fiyatlarını desteklemektedir.
- Bazı çimento şirketleri CCS (*Carbon Capture and Storage - Karbon Yakalama ve Depolama*), yatırımlarına odaklanmaktadır.
- Kimya sektörü ise rekabetçilik ve yatırım ortamını öncelikli görmektedir.

Bu durumun Avrupa sanayisinin ortak ses oluşturmasını zorlaştırdığı belirtilmiştir.

3. Dolaylı ETS Tazminatı (Elektrik Maliyetleri)

Toplantının en kapsamlı bölümlerinden biri **dolaylı ETS tazminatları** olmuştur. Kimya sektörünün tüm NACE kodlarının genel olarak uygunluk kapsamında bulunduğu ancak uygulamanın ülkeler arasında ciddi farklılıklar gösterdiği belirtilmiştir.

Uygulama Durumu

Görece İlerleme Kaydeden Ülkeler

- Almanya
- Avusturya
- Çekya
- Hollanda
- Norveç

Uygulamada Sorun Yaşayan Ülkeler

- Yunanistan
- İtalya
- Romanya
- Polonya
- Macaristan
- Belçika
- Portekiz

Katılımcılar, bu durumun Avrupa iç pazarında ciddi rekabet bozulmalarına neden olduğunu vurgulamıştır.

Ortak Talep

Dolaylı ETS tazminatlarının;

- **Ulusal bütçelerden değil,**
- **ETS açık artırma gelirlerinden,**
- **AB düzeyinde oluşturulacak ortak bir fon aracılığıyla**

karşılanması önerilmiştir.

4. Türkiye'ye İlişkin Değerlendirmeler

Toplantıda Türkiye temsilcileri tarafından;

- Türkiye İklim Kanunu'nun kabul edildiği,
- Türkiye ETS Taslağı'nın yayımlandığı,
- Sürecin COP31 öncesinde kamuoyu görüşüne açıldığı,

bilgisi paylaşılmıştır.

Katılımcılar Türkiye'nin ETS uygulama sürecini yakından takip ettiklerini ifade etmişlerdir.

5. ETS Benchmark Revizyonları ve Yakıt-Isı-Elektrik Değiştirilebilirliği

5.1 Benchmark Revizyonlarının Arka Planı

Toplantıda en yoğun tartışılan konulardan biri **ETS kapsamındaki ürün benchmarklarının güncellenmesi** olmuştur.

Katılımcılar, Avrupa Komisyonu tarafından açıklanan bazı benchmark değerlerinin gerçek teknolojik ilerlemeleri tam olarak yansıtmadığı görüşünü dile getirmiştir.

Özellikle:

- Etilen (Cracker)
- Amonyak
- Etilen Oksit (EO)
- Stiren
- Rafineri süreçleri

Gibi enerji yoğun sektörlerde önemli değerlendirmeler yapılmıştır.

Sektör temsilcilerine göre bazı benchmark iyileşmeleri, gerçek emisyon azaltım yatırımlarından değil, hesaplama metodolojilerindeki değişikliklerden kaynaklanmaktadır.

5.2 Fuel-Heat-Electricity Interchangeability (Yakıt-Isı-Elektrik Değiştirilebilirliği)

Toplantının teknik açıdan en önemli konusu "**Fuel-Heat-Electricity Interchangeability**" olarak öne çıkmıştır.

Bu yaklaşımın temel mantığı şudur:

Aynı kimyasal ürün;

- Daha fazla elektrik kullanılarak,
- Daha fazla buhar/ısı kullanılarak,
- Ya da farklı enerji kombinasyonlarıyla üretilebilmektedir.

Örneğin, bir tesis;

- %90 elektrik + %10 buhar veya
- %50 elektrik + %50 buhar kullanarak aynı ürünü üretebilir.

Bu nedenle sadece doğrudan tesis emisyonlarına bakılarak oluşturulan benchmarkların yanıtıcı sonuçlar üretebildiği ifade edilmiştir.

5.3 Sektörün Görüşü

CEFIC ve sektör uzmanları, benchmarkların;

- Yalnızca doğrudan emisyonlara değil,
- Toplam enerji tüketimine,

dayandırılması gerektiğini savunmaktadır.

Böylece:

- Elektrik kullanan tesislerin,
- Buhar kullanan tesislerin,
- Kojenerasyon kullanan tesislerin

adil şekilde değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Sayfa 4 / 15

5.4 Almanya Kaynaklı Endişeler

Almanya'daki bazı sektör temsilcileri;

Yakıt-elektrik değiştirilebilirliği yaklaşımının dolaylı ETS tazminatlarını azaltabileceği yönünde endişe taşımaktadır.

Ancak toplantıda yapılan değerlendirmelerde;

Bu endişenin mevzuatın yanlış yorumlanmasından kaynaklandığı ifade edilmiştir.

Katılımcılara göre: "Çifte destek verilmemesi" ilkesi uygulanmalıdır.

Ancak bu;

- Ücretsiz tahsisat alan bir tesisin,
- Tüm dolaylı ETS tazminatını kaybetmesi anlamına gelmemektedir.

sadece çifte sayımın önlenmesi gerekmektedir.

6. Dolaylı ETS Tazminatı ve Avrupa'daki Rekabet Sorunu

6.1 Ülkeler Arasındaki Büyük Farklılıklar

Toplantıda yapılan ülke değerlendirmeleri, **ETS kaynaklı dolaylı maliyet desteklerinin Avrupa genelinde oldukça farklı uygulandığını göstermiştir.**

Örnek olarak:

Almanya

Yaklaşık 3,6 milyar Avroluk destek mekanizması uygulamaktadır.

Çekya

Kimya sektörü toplam bütçenin yaklaşık %40'ından faydalanmaktadır.

Portekiz

100 milyon Avroluk destek açıklanmış olmasına rağmen bütçe kaynağı henüz kesinleşmemiştir.

Belçika

Bölgesel farklılıklar bulunmaktadır.

İtalya

Destek mekanizmasına ilişkin nihai kararlar henüz tamamlanmamıştır.

Romanya

Siyasi belirsizlikler nedeniyle karar süreçleri gecikmektedir.

6.2 Ortak Endişe

Katılımcılar şu konuda hemfikir olmuştur:

Aynı ETS kurallarına tabi olan şirketlerin farklı ülkelerde tamamen farklı düzeylerde destek alması Avrupa iç pazarında rekabet bozulmasına neden olmaktadır.

Bu nedenle:

Ulusal destek sistemleri yerine AB düzeyinde ortak bir tazminat mekanizmasının değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

7. Piyasa İstikrar Rezervi (Market Stability Reserve – MSR) Reformu

7.1 Mevcut Sorun

Katılımcılara göre MSR uygulaması;

ETS piyasasındaki karbon izinlerinin önemli bir bölümünü sistemden çekerek fiyatların yükselmesine neden olmaktadır.

Toplantıda bu durum şu şekilde özetlenmiştir:

"Ekonomik açıdan bakıldığında, kullanılabilir karbon izinlerinin sistemden çıkarılması para yakmakla eşdeğer bir sonuç yaratmaktadır."

7.2 Beklenen Değişiklik

Avrupa Komisyonu'nun **değerlendirdiği reform kapsamında:**

- **Daha fazla izin piyasada tutulacak,**
- **İzinlerin iptali azaltılacak,**
- **Karbon piyasasında likidite artırılabilecek.**

Bu değişikliğin;

- Karbon fiyatları üzerindeki baskıyı azaltması,
- Sanayinin maliyetlerini düşürmesi,

beklenmektedir.

7.3 Sektörün Beklentisi

Kimya sektörü temsilcileri genel olarak:

MSR reformunun ETS sisteminde yapılabilecek en olumlu düzenlemelerden biri olabileceğini değerlendirmiştir.

8. Lineer Azaltım Faktörü (LRF)

8.1 Mevcut Yaklaşım

Mevcut ETS tasarımında karbon izinleri yıllar içinde belirli bir hızla azaltılmaktadır. Bu azalma oranı "Linear Reduction Factor (LRF)" olarak adlandırılmaktadır.

8.2 Tartışılan Senaryo

Komisyon tarafından değerlendirilen seçeneklerden biri ETS üst sınırının (Cap) 2039 yerine, 2050 yılına kadar yayılmasıdır.

Bu durumda:

- **Piyasadaki karbon izinleri daha yavaş azalacak,**
- **İzin arzı daha yüksek kalacak,**
- **Karbon fiyatları üzerindeki baskı azalacaktır.**

8.3 Beklenen Etkiler

Katılımcılara göre bu yaklaşım:

- **Karbon fiyatlarındaki aşırı yükseliş riskini azaltabilir,**
- **Sanayiye uyum için daha fazla zaman tanıyabilir,**
- **Yatırım planlamasını kolaylaştırabilir.**

9. Uluslararası Karbon Kredilerinin Sisteme Dahil Edilmesi

9.1 Tartışılan Yaklaşım

Toplantıda **Avrupa ETS sistemine uluslararası karbon kredilerinin yeniden dahil edilmesi ihtimali de değerlendirilmiştir.**

Bu kapsamda:

- Brezilya,
- Afrika ülkeleri,
- Diğer karbon azaltım projeleri

üzerinden oluşturulan karbon kredilerinin ETS içinde kullanılabilmesi tartışılmaktadır.

9.2 Olası Avantajlar

Bu mekanizmanın uygulanması halinde:

- **Avrupa içindeki karbon maliyetleri düşebilir,**
- **Şirketler daha düşük maliyetli azaltım seçeneklerine erişebilir,**
- **ETS fiyatları üzerinde aşağı yönlü baskı oluşabilir.**

9.3 Olası Eleştiriler

Bazı katılımcılar ise:

- Emisyon azaltımının Avrupa dışında gerçekleşeceğini,
- Avrupa sanayisinin dönüşümüne doğrudan katkı sağlamayacağını,
- Kaynak transferi yaratacağını,

savunmuştur.

Bu nedenle konuya ilişkin sektör içinde tam bir görüş birliği bulunmamaktadır.

10. ETS Gelirlerinin Kullanımı

Toplantıda birçok ülke temsilcisi ETS gelirlerinin kullanımına ilişkin eleştirilerde bulunmuştur.

Temel eleştiri şu şekildedir:

ETS gelirleri sanayiden tahsil edilmekte ancak birçok ülkede:

- **Sosyal politikalar,**
- **Ulaştırma projeleri,**
- **Genel bütçe açıkları**

için kullanılmaktadır.

Katılımcılar;

ETS gelirlerinin öncelikle:

- **Sanayinin dönüşümü,**
- **Enerji verimliliği,**
- **Elektrifikasyon yatırımları,**
- **Karbon azaltım projeleri**

için kullanılmasını savunmuştur.

11. Türkiye Açısından Çıkarımlar

Toplantıda ortaya çıkan görüşler Türkiye ETS tasarımı açısından önemli mesajlar içermektedir. Özellikle aşağıdaki konuların Türkiye ETS uygulamasında dikkatle değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır:

1. Dolaylı ETS maliyetleri

Elektrik fiyatlarına yansiyacak ETS maliyetleri için destek mekanizması oluşturulması gerekecektir.

2. ETS gelirlerinin kullanımı

Elde edilecek gelirlerin mümkün olduğunca sanayinin dönüşümüne yönlendirilmesi önem taşımaktadır.

3. Benchmark sistemi

AB ile uyumlu ancak Türk sanayisinin rekabetçiliğini koruyacak bir yaklaşım benimsenmelidir.

4. Karbon fiyatı yerine karbon maliyeti

Sanayi açısından belirleyici olan unsur karbon fiyatından çok nihai karbon maliyetidir.

5. Rekabetçilik

Türkiye'nin AB CBAM süreciyle eş zamanlı olarak rekabetçiliğini koruyacak politika araçlarını devreye alması gerekecektir.

Çarşamba 27 May 2026

15:30 – 16:30 Ek Toplantı: “KKDİK Uygulanmasına ilişkin tartışma”

Bu toplantı tutanağı, Avrupa Kimya Sanayi Konseyi (Cefic), Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği ve T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı temsilcileri arasında gerçekleştirilen ve Türkiye’deki kimyasal kayıt sürecinde (AB REACH Tüzüğü’ne benzer olan KKDİK kapsamında) yapılan son değişikliklerin ele alındığı görüşmeyi özetlemektedir.

Ana Konu / Temel Mesaj

Toplantının temel odağını, Bakanlık tarafından KKDİK kapsamında getirilen yeni “geçici kayıt” uygulaması oluşturmaktadır. Bu uygulama ile 30 Eylül tarihine kadar Türkiye pazarındaki kimyasallara ilişkin kapsamlı bir envanter oluşturulması hedeflenirken; uygulama süreci, veri gereklilikleri ve mevcut tam kayıt takvimine etkileri konusunda sektör tarafından dile getirilen soru ve endişeler ele alınmıştır.

Başlıca Görüşler ve Değerlendirmeler

1. Türkiye’de Düşük Kayıt Sayıları ve Arka Plan

- Bakanlık, ilk tam kayıt sürecinde (2021–2023) beklenen sayıda kayıt başvurusu alınamadığını belirtmiştir.
- Yaklaşık 400.000 ön kayda karşılık yalnızca 19.000 tam kayıt başvurusu yapılmıştır.
- Firmaların veri maliyetlerinden kaçınması bu durumun temel sebeplerinden biri olarak değerlendirilmiştir.
- Bu nedenle Bakanlığın öncelikli hedefi, Türkiye pazarında bulunan kimyasalların güncel bir envanterini oluşturmaktır.

2. Geçici Kayıt Sisteminin Getirilmesi (KKDİK Pilot Süreci)

- Düşük kayıt sayıları ve kimyasal envanter ihtiyacı nedeniyle Bakanlık, Mart ayında yayımlanan yeni usul ve esaslarla “geçici kayıt” sistemini devreye almıştır.

Son Tarih

- Firmaların, yıllık 1 ton ve üzerindeki tüm maddeler için bu yılın 30 Eylül tarihine kadar geçici kayıt dosyası sunmaları gerekmektedir.
- Bu yükümlülük, maddenin asıl tam kayıt takviminden bağımsız olarak tüm tonaj bantları için geçerlidir.

Veri Gereklilikleri

- Geçici kayıt için daha sınırlı veri talep edilmektedir.
- Özellikle Ek-1 kapsamındaki temel fizikokimyasal bilgiler (yoğunluk, viskozite vb.) yeterli görülmektedir.
- Yeni test yapılması zorunlu değildir.
- Mevcut veriler kullanılabilir veya veri bulunmaması durumunda “mevcut değil” şeklinde beyanda bulunulabilir.

Sağladığı Avantaj

- Geçici kayıt numarası alan firmalar, ilgili maddeleri Türkiye pazarında ithal etmeye ve üretmeye devam edebilecektir.

Sayfa 9 / 15

3. Sektörün Endişeleri ve Bakanlığın Açıklamaları

Belirsizlik ve Zamanlama

- Sektör temsilcileri, tüm maddeler için aniden yeni bir son tarih getirilmesinin ciddi kafa karışıklığı yarattığını ifade etmiştir.
- Firmaların, tonaj bazlı mevcut tam kayıt planlarını (2026, 2028 ve 2030) yeniden düzenlemek zorunda kaldıkları belirtilmiştir.

Bakanlığın Yanıtı

- Bakanlık, sektörün endişelerini anladığını ifade etmiş ancak geçici kayıt sürecinin düşük veri gereksinimi nedeniyle görece kolay olduğunu vurgulamıştır.
- Bakanlığın kısa vadeli önceliğinin tam kayıt verileri değil, kimyasal envanterin oluşturulması olduğu belirtilmiştir.

4. Tam Kayıt Yükümlülüğü Devam Etmektedir

- Geçici kayıt yapılması, firmaların tam kayıt yükümlülüğünü ortadan kaldırmamaktadır.
- Firmalar, tam kayıt dosyalarını mevcut tonaj bazlı takvim doğrultusunda sunmaya devam etmek zorundadır.

Tam Kayıt İçin Süre Uzatımı

- Firmaların tam kayıt verilerini hazırlamakta ciddi zorluk yaşamaları halinde Bakanlık tarafından iki yıla kadar ek süre verilebileceği ifade edilmiştir.
- Bu uzatma, altışar aylık dört dönem halinde uygulanabilecektir.
- Eksik veri bulunan durumlar, Kimyasallar Danışma Komitesi tarafından ayrıca değerlendirilecektir.

5. Ortak Kayıt ve Bireysel Kayıt

- Bakanlık, AB REACH sistemine benzer şekilde ortak kayıt mekanizmasını teşvik etmektedir.
- Böylece veri maliyetlerinin paylaşılması amaçlanmaktadır.

Ancak:

- Lider kayıtçı belirlenmemesi veya SIEF üyeleri arasında anlaşma sağlanamaması halinde firmalar bireysel kayıt yoluna gidebilecektir.

Bakanlığın Planı

- 30 Eylül geçici kayıt sürecinden sonra Bakanlığın, firmalara SIEF oluşumu ve lider kayıtçı bulunması konusunda destek sağlamayı planladığı belirtilmiştir.

6. Veri Erişimi ve Yüksek Maliyetler

- Sektör temsilcileri, özellikle ECHA veri erişim maliyetlerinin oldukça yüksek olduğunu ve tam kayıt süreçlerinin milyonlarca avroya ulaşabildiğini ifade etmiştir.
- Ayrıca SIEF oluşturmanın pratikte ciddi zorluklar yarattığı belirtilmiştir.

Bakanlığın Yaklaşımı

- Bakanlık, veri edinim süreçlerine doğrudan müdahil olamayacağını ifade etmiştir.
- Ancak veri paylaşımı konularının SIEF üyeleri arasında çözülmesi gerektiği vurgulanmıştır.
- Nihai hedefin ortak kayıtların tamamlanması olduğu belirtilmiştir.

7. İthalatçı / Müşteri Bilgilerinin Paylaşılması (Ek 1.7)

- Sektör, ithalatçı ve müşteri bilgilerinin zorunlu olarak paylaşılması konusunda ciddi gizlilik endişeleri olduğunu dile getirmiştir.
- AB REACH sisteminde bu bilgilerin gönüllü olduğu hatırlatılmıştır.

Bakanlığın Açıklaması

- Bu bilgilerin gümrük kontrolleri ve Bakanlık denetimleri açısından kritik öneme sahip olduğu belirtilmiştir.
- Bilgilerin kamuya açık paylaşılmayacağı ifade edilmiştir.
- Ayrıca Bakanlığın, AB'de bu süreçlerin nasıl yürütüldüğünü anlamak amacıyla ECHA ve Avrupa Komisyonu uzmanlarıyla görüşmeyi planladığı aktarılmıştır.

8. BT Sistemleri ve İletişim Süreci

- Türkiye'de geçici kayıt ve tam kayıt işlemleri için 6.4 ECHA REACG sistemi ile REACH-IT benzeri bir altyapı kullanılmaktadır.
- Bakanlık, sektör tarafından iletilen sorular doğrultusunda kapsamlı bir Soru-Cevap dokümanı hazırladığını belirtmiştir.
- Bu dokümanın ilgili sistemlerde yayımlanacağı ve ayrıca firmalara e-posta ile iletileceği ifade edilmiştir.
- Firmaların Bakanlığa doğrudan soru yöneltebileceği de belirtilmiştir.

9. Ekonomik Etkiler

- Tam kayıt süreçlerinin yüksek maliyetleri sektör üzerinde ciddi baskı oluşturmaktadır.
- Bazı firmaların, yüksek uyum maliyetleri ve ekonomik belirsizlikler nedeniyle Türkiye'ye ithal ettikleri kimyasal sayısını azaltmaya başladıkları ifade edilmiştir.
- Bunun da piyasa rekabetçiliğini olumsuz etkileyebileceği değerlendirilmiştir.

Genel Değerlendirme

Özetle Bakanlık, Türkiye'de piyasada bulunan kimyasalların envanterini hızlı şekilde oluşturabilmek amacıyla, yıllık 1 ton ve üzerindeki tüm maddeler için 30 Eylül tarihine kadar geçici kayıt yapılmasını zorunlu hale getirmiştir.

Geçici kayıt süreci sınırlı veri gerektirse de, sektör açısından yeni yükümlülükler, belirsizlikler, veri maliyetleri ve bilgi paylaşımı konularında önemli soru işaretleri yaratmıştır.

Bakanlık ise sürecin yalnızca bir envanter oluşturma adımı olduğunu, tam kayıt yükümlülüklerinin devam ettiğini ve ilerleyen süreçte sektörle iş birliği içinde daha fazla açıklık ve destek sağlanacağını ifade etmiştir.

Perşembe 28 May 2026

09:00 – 12:00: **AFEM Toplantısı** Toplantı Odası Tarabya (1st kat)

1. Türk Kimya Sanayi ve Mevzuat Uyum Süreci

Bu oturum kapsamında TKSD Başkan Yardımcısı Dr. Derya Erçikan tarafından Türk kimya sanayisinin mevcut durumu, gelişim alanları ve Avrupa kimya değer zinciri içerisindeki stratejik rolüne ilişkin kapsamlı bir sunum gerçekleştirilmiştir. Sunumda, Türk kimya sektörünün üretim kapasitesi, ihracat potansiyeli, bölgesel tedarik gücü ve Avrupa sanayisi ile entegrasyon düzeyi ön plana çıkarılmıştır. Türkiye'nin özellikle üretim kabiliyeti, lojistik avantajları ve büyüyen sanayi altyapısı sayesinde Avrupa kimya sanayisi açısından önemli ve güvenilir bir partner konumunda olduğu vurgulanmıştır.

Ayrıca sektörün sürdürülebilirlik, yeşil dönüşüm, dijitalleşme ve AB düzenlemelerine uyum alanlarında önemli çalışmalar yürüttüğü belirtilmiştir; Türkiye'nin Avrupa kimya sanayisi ile daha yakın iş birliği geliştirme potansiyeline dikkat çekilmiştir. Bunun yanında Türk kimya sanayisinin gerek bölgesel üretim merkezi olması gerekse Avrupa tedarik zincirlerinin çeşitlendirilmesi açısından stratejik önem taşıdığı ifade edilmiştir.

Oturumun ikinci bölümünde Bektaş Kılıç tarafından Türkiye'de kimyasallar yönetimi alanındaki güncel gelişmeler ve AB mevzuatına uyum çalışmaları hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Özellikle KKDK Yönetmeliği kapsamında yürütülen çalışmalar, kayıt süreçleri ve Bakanlık tarafından gerçekleştirilen düzenleyici faaliyetler ele alınmıştır. Türkiye'nin AB kimyasallar mevzuatına uyum sürecinde önemli ilerlemeler kaydettiği ve düzenleyici yaklaşımın giderek AB sistemi ile daha uyumlu hale geldiği belirtilmiştir.

Toplantıda ayrıca Türkiye ile AB arasında kimyasallar yönetimi alanındaki teknik iş birliğinin önemine vurgu yapılmış; sektör ile kamu otoriteleri arasındaki iletişim ve koordinasyonun sürdürülmesinin kritik olduğu ifade edilmiştir. AFEM üyeleri açısından Türkiye'nin Avrupa kimya değer zincirindeki stratejik konumu ve AB mevzuatına uyum sürecindeki ilerlemesi memnuniyetle değerlendirilmiştir.

2. Jeopolitik Gelişmeler ve Ekonomik Görünüm

Bu oturum kapsamında Cefic temsilcileri tarafından küresel jeopolitik gelişmelerin Avrupa kimya sanayisi üzerindeki etkilerine ilişkin kapsamlı bir değerlendirme yapılmıştır. Özellikle Orta Doğu'da artan gerilimler, küresel ticaret yollarındaki kırılganlıklar ve enerji arz güvenliği konuları toplantının ana gündem başlıkları arasında yer almıştır. İran merkezli gelişmelerin ve Hürmüz Boğazı'nda yaşanabilecek olası aksaklıkların, enerji tedariki ve kimyasal hammaddelerin küresel dolaşımı açısından ciddi riskler oluşturabileceği ifade edilmiştir.

Toplantıda ayrıca Avrupa sanayisinin enerji maliyetleri nedeniyle karşı karşıya kaldığı rekabetçilik baskısı detaylı şekilde ele alınmıştır. LNG ithalatı, doğal gaz fiyatları ve enerji arzındaki belirsizliklerin özellikle enerji yoğun sektörler üzerinde önemli maliyet baskısı yarattığı belirtilmiştir. Bu

Sayfa 12 / 15

durumun Avrupa'daki kimya üretim tesislerinin faaliyetlerini doğrudan etkilediği; bazı tesislerde kapasite düşüşleri, üretim kesintileri ve kapanmaların yaşandığı aktarılmıştır.

Cefic tarafından paylaşılan ekonomik değerlendirmelerde, Avrupa kimya sanayisinin halen ciddi bir kriz ortamı içerisinde bulunduğu vurgulanmıştır. 2026 yılının ilk çeyreğinde AB27 kimya üretiminin bir önceki yıla göre gerilediği; özellikle Almanya, İtalya ve Hollanda gibi büyük üretici ülkelerde önemli düşüşler yaşandığı ifade edilmiştir. Fransa'nın ise sınırlı da olsa büyüme kaydeden tek büyük ekonomi olduğu belirtilmiştir.

Petrokimya sektörünün mevcut ekonomik durgunluktan diğer alt sektörlerle kıyasla daha fazla etkilendiği; yüksek enerji maliyetleri, küresel arz fazlası ve zayıf talep nedeniyle Avrupa'daki üreticilerin rekabet gücünün önemli ölçüde baskı altında olduğu değerlendirilmiştir. Özellikle Çin'deki kapasite artışları ve küresel piyasalardaki arz fazlasının Avrupa sanayisi üzerindeki baskıyı artırdığı ifade edilmiştir.

Toplantıda ayrıca Avrupa kimya sektörünün uzun vadeli rekabetçiliğinin korunabilmesi için enerji maliyetlerinin düşürülmesi, sanayi politikalarının güçlendirilmesi ve Avrupa'daki üretim altyapısının desteklenmesi gerektiği yönünde değerlendirmeler yapılmıştır. Cefic'in önümüzdeki dönemde ekonomik görünüm, petrokimya piyasaları ve küresel gelişmelerin etkilerine ilişkin güncel analizler paylaşmaya devam edeceği belirtilmiştir.

Brüksel ve Mevzuat Güncellemeleri

Bu oturum kapsamında Cefic tarafından Avrupa Birliği kimyasallar mevzuatındaki güncel gelişmeler ve devam eden düzenleyici süreçlere ilişkin kapsamlı bir bilgilendirme yapılmıştır. Özellikle REACH süreci, Kimyasallar Omnibus Paketi ve Çevre Omnibus Paketi çerçevesindeki gelişmeler toplantının ana gündem maddeleri arasında yer almıştır.

REACH kapsamında Avrupa Komisyonu'nun mevcut aşamada mevzuatı tamamen yeniden açmama yönündeki yaklaşımı değerlendirilmiş; bunun yerine teknik ekler ve komitoloji süreçleri üzerinden ilerleyebilecek hedefli güncellemelerin gündemde olduğu belirtilmiştir. Bu çerçevede gelecekte özellikle üye devletlerin teknik komite süreçlerinde daha belirleyici rol oynayacağı ve ulusal federasyonlar arasındaki koordinasyonun öneminin artacağı ifade edilmiştir.

Toplantıda ayrıca PFAS ve endokrin bozucu maddeler alanındaki düzenleyici gelişmeler ele alınmıştır. Avrupa Komisyonu'nun bu alanlarda yeni veri üretim yükümlülükleri, ilave kısıtlamalar ve sınıflandırma çalışmaları üzerinde durduğu belirtilmiş; sektör açısından özellikle veri gereklilikleri ve uygulama süreçlerinin yakından takip edilmesinin önemine dikkat çekilmiştir.

Kimyasallar Omnibus Paketi kapsamında ise özellikle CLP Tüzüğü'ne yönelik sadeleştirme çalışmaları değerlendirilmiştir. Etiket formatlarına ilişkin katı kuralların esnetilmesi, tedarik zincirindeki aktörler için etiket güncelleme sürelerine yönelik daha esnek bir yaklaşım benimsenmesi ve uzaktan satış ile reklam kurallarının B2C alanına net şekilde uygulanması gibi başlıkların sektör açısından

önemli sadeleştirme adımları olduğu ifade edilmiştir. İlgili dosyanın Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon arasındaki üçlü müzakere sürecinde ilerlediği bilgisi paylaşılmıştır.

Çevre Omnibus Paketi kapsamında ise özellikle Endüstriyel Emisyonlar Direktifi (IED) revizyon süreci detaylı şekilde ele alınmıştır. Cefic tarafından; çevre yönetim sistemleri kapsamındaki kimyasal envanter yükümlülüklerinin kaldırılması, ISO 14001 standardının tanınması, gereksiz denetim yüklerinin azaltılması ve şirket bazlı çevre yönetim sistemlerine geçiş gibi sadeleştirme önerilerinin sektör açısından olumlu gelişmeler olduğu belirtilmiştir.

Bununla birlikte bazı üye devletlerin kimyasal envanter yükümlülüklerini tekrar mevzuata dahil etmeye yönelik girişimlerinin sektör açısından endişe yarattığı ifade edilmiştir. Bu nedenle AFEM üyelerinden, ulusal otoriteler ve AB Konsey temsilcilikleri nezdinde aktif iletişim ve koordinasyon yürütmeleri talep edilmiştir.

Toplantıda genel olarak Avrupa kimyasallar mevzuatındaki sadeleştirme çalışmalarının sektör açısından önemli fırsatlar sunduğu, ancak gelecekte teknik süreçlerin ve üye devletler arası koordinasyonun çok daha kritik hale geleceği değerlendirilmiştir.

Sanayi Politikaları ve Critical Chemicals Alliance

Cefic tarafından, Avrupa sanayi rekabetçiliğini güçlendirmeyi, karbonsuzlaşmayı hızlandırmayı ve bu oturum kapsamında Cefic tarafından Avrupa Birliği'nin güncel sanayi politikaları ile kimya sektörünün stratejik konumuna ilişkin kapsamlı değerlendirmeler paylaşılmıştır. Özellikle Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan Industrial Accelerator Act (IAA) girişimi ve Critical Chemicals Alliance (CCA) çalışmaları toplantının temel gündem başlıklarını oluşturmuştur.

Industrial Accelerator Act (IAA) kapsamında Avrupa sanayisinin küresel rekabetçiliğinin güçlendirilmesi, düşük karbonlu üretimin desteklenmesi, izin süreçlerinin hızlandırılması ve "Made in Europe" yaklaşımının teşvik edilmesi hedefleri ele alınmıştır. Avrupa Komisyonu'nun söz konusu girişim ile Avrupa sanayi üretiminin AB GSYH içerisindeki payını artırmayı ve stratejik sektörlerde üretim kapasitesini güçlendirmeyi amaçladığı belirtilmiştir.

Kimya sektörünün enerji yoğun ve stratejik bir sektör olması nedeniyle IAA kapsamında özel önem taşıdığı vurgulanmıştır. Ancak mevcut taslak çalışmalar kapsamında kimya sektörüne ilişkin bazı belirsizliklerin devam ettiği; özellikle düşük karbonlu üretim, dögüsel hammaddeler, menşe kriterleri ve teşvik mekanizmalarının uygulama detaylarının henüz netleşmediği ifade edilmiştir. Cefic tarafından, kimya sektörünün kapsam dışında kalmaması, enerji yoğun sektörlerin desteklenmesi ve düzenlemelerin uygulanabilir olması yönünde çalışmalar yürütüldüğü aktarılmıştır.

Toplantıda ayrıca "Made in Europe" yaklaşımının uygulanmasına ilişkin üye devletler arasında farklı görüşlerin bulunduğu belirtilmiş; Avrupa üretiminin desteklenmesi ile uluslararası ticaret ilişkileri arasında dengeli bir yaklaşım kurulmasının önemine dikkat çekilmiştir. Bu kapsamda Cefic'in hem arz tarafı rekabetçiliğini destekleyen hem de sanayi yatırımlarını teşvik eden dengeli bir politika yaklaşımını savunduğu ifade edilmiştir.

Oturumun ikinci bölümünde Critical Chemicals Alliance (CCA) çalışmaları hakkında detaylı bilgilendirme yapılmıştır. CCA'nın, Avrupa Kimya Endüstrisi Eylem Planı (Chemical Industry Action Plan – COAP) ve Clean Industrial Deal kapsamında oluşturulan stratejik bir platform olduğu; Avrupa'nın kritik kimyasallar alanındaki üretim kapasitesini, rekabetçiliğini ve tedarik güvenliğini güçlendirmeyi amaçladığı belirtilmiştir.

CCA bünyesinde faaliyet gösteren çalışma gruplarının yürüttüğü çalışmalar hakkında detaylı bilgiler paylaşılmıştır:

- Kritik moleküllerin ve üretim tesislerinin belirlenmesine yönelik metodoloji geliştirme çalışmaları,
- İthalat artışlarını ve piyasa baskılarını izlemeye yönelik erken uyarı ve izleme mekanizmaları,
- Avrupa kimya sanayisinin rekabetçiliğini desteklemeye yönelik modernizasyon ve yatırım planları,
- Düşük karbonlu ve sürdürülebilir kimyasallar için yeni pazar oluşturma çalışmaları.

Özellikle kritik molekül ve tesislerin belirlenmesine yönelik çalışmaların, Avrupa'nın stratejik bağımsızlığı ve sanayi dayanıklılığı açısından önemli olduğu ifade edilmiştir. Bunun yanında Avrupa'daki üretim tesislerinin kapanışları, yatırımların yavaşlaması ve küresel rekabet baskısı gibi konuların CCA çalışmaları kapsamında öncelikli olarak değerlendirildiği belirtilmiştir.

Toplantıda ayrıca ticaret savunma araçları, ithalat baskıları ve özellikle Çin kaynaklı küresel kapasite fazlasının Avrupa sanayisi üzerindeki etkileri de ele alınmıştır. Avrupa sanayisinin uzun vadeli rekabetçiliğinin korunabilmesi için enerji maliyetlerinin azaltılması, yatırım ortamının iyileştirilmesi ve stratejik kimyasalların Avrupa içerisinde üretiminin desteklenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

AFEM üyelerinden, ulusal düzeyde sektör verilerinin paylaşılması, üye devlet pozisyonlarının takip edilmesi ve Cefic ile koordinasyon içerisinde çalışılması yönünde destek talep edilmiştir.